

Basisondersteuning in Samenwerkingsverband Twente Noord

14-10-2013

Inhoud

Inleiding	3
1. Standaarden basisondersteuning inspectie	5
2. Standaarden basisondersteuning Passend Onderwijs	6
3. Uitgangspunten HGW.....	7
4. Standaarden handelingsgericht werken voor de leraar	8
5. Planmatig werken schoolniveau.....	9
6. Ondersteuningsstructuur schoolniveau	10
7. Ondersteuning vanuit het SWV	10
8. Ondersteuningsmogelijkheden	11
9. Grenzen van de ondersteuning	14
10. Bijlage: HGW zorgstructuur.....	15

Inleiding

De besturen primair onderwijs en speciaal onderwijs in de regio Twente Noord werken samen binnen het kader van de wet op Passend Onderwijs. De nieuwe wet geeft aan het nieuwe Samenwerkingsverband, dat zo ontstaat, een wettelijke opdracht. Deze opdracht houdt in dat de besturen gezamenlijk verantwoordelijk zijn voor:

- a. het niveau van basisondersteuning dat de scholen bieden;
- b. hoe passend onderwijs in regio Twente Noord gerealiseerd wordt;
- c. hoe het geld voor de extra ondersteuning verdeeld en besteed wordt;
- d. hoe de ondersteuning voor leerlingen in het reguliere onderwijs toe wordt gewezen;
- e. hoe de verwijzing naar het speciaal onderwijs gaat verlopen
- f. hoe ouders worden geïnformeerd over de manier waarop de ondersteuning voor leerlingen is ingericht.

De besturen van het nieuwe samenwerkingsverband beschrijven het bovenstaande in een ondersteuningsplan.

Wat betreft het eerste onderdeel wordt hieronder een beschrijving gegeven van het na te streven niveau van basisondersteuning in de scholen en afdelingen van SWV Twente Noord.

Als uitwerking van de visie van het SWV zijn de volgende onderdelen hierbij van belang:

De besturen en scholen van het SWV werken actief de visie uit door:

- a. Minstens de standaarden basisondersteuning uit het referentiekader en die van de kwaliteitszorg volgens inspectienormen planmatig te hanteren.
- b. De principes volgens handelingsgericht werken in de praktijk te brengen.
- c. Een goede en productieve relatie tussen school en ouders te realiseren: ouders als opvoedkundig partner betrekken bij onderwijskundige en pedagogische vragen rondom het kind.
- d. Leerkrachten te ondersteunen en te stimuleren actief te werken aan verdere professionalisering volgens de standaarden basiszorg, inspectienormen en het Schoolondersteuningsprofiel (SOP) van de school.

Samenvattend is de strekking van deze notitie basisondersteuning:

1. Het concept van handelingsgericht werken is uitgewerkt in 7 principes. Alle lagen in de organisatie van het SWV passen deze toe. De culturaspecten van HGW vormen hier een belangrijk scholingsgegeven.
2. De IB-er organiseert groeps- en leerling-besprekingen met de leerkrachten. Voor deze besprekingen zijn vaste formats¹ in gebruik. Leerlingenbesprekingen worden vastgelegd in het vaste format van een groeiformulier. Via dit groeiformulier worden de fasen van de leerling-bespreking gevolgd: waarnemen → begrijpen → plannen → realiseren → evalueren. Ook garandeert het groeiformulier de inbreng van ouders als educatief partner.
3. In de groepen gaat de leerkracht goed om met verschillen. Er wordt in 3 niveaus les gegeven met een individuele aanpak waar nodig.
4. De structuuraspecten van HGW betekenen dat op schoolniveau sprake is van een efficiënt en snel opererend schoolondersteuningsteam (SOT). De IB-er coördineert de

¹ De formats worden per afdeling vastgelegd. Het SWV stelt in overleg de kaders vast voor deze formats.

ondersteuningstaken, de directeur is voorzitter van het SOT. In de basis kan het SOT beschikken over een (school)maatschappelijk werker en orthopedagoog.

5. Het SWV en de afdelingen faciliteren scholen in de basisondersteuning door expertise beschikbaar te stellen (collegiale consulenten, E&D team)
6. Het SWV (BaO, SBO, SO) realiseert in overleg met gemeenten en externe partners een pool van deskundigen, die het SOT versterkt.
7. Het SWV werkt met onafhankelijke trajectbegeleiders, die scholen en ouders ondersteunen bij het arrangeren waar nodig en die tevens de afgifte van toelaatbaarheidsverklaringen voorbereidt.
8. Vanwege de inzet van trajectbegeleiders is een smalle toewijzingscommissie voldoende om de toelaatbaarheidsverklaring te bevestigen (commissie arrangeren en toewijzen = CAT). De voortrajecten via de SOT's en inzet van deskundigen garandeert het multidisciplinaire karakter van het proces naar de afgifte van een toelaatbaarheidsverklaring.

Vanwege het bovenstaande kunnen de volgende onderdelen m.b.t. de basisondersteuning genoemd worden als opdracht aan alle schoolteams binnen het SWV:

1. Standaarden basisondersteuning inspectie
2. Standaarden basisondersteuning Passend Onderwijs
3. Uitgangspunten HGW
4. Standaarden handelingsgericht werken voor de leraar
5. Planmatig werken schoolniveau
6. Ondersteuningsstructuur schoolniveau
7. Ondersteuning vanuit het SWV
8. Ondersteuningsmogelijkheden school
9. Grenzen van de ondersteuning

Onderstaand wordt de aard en inhoud van de basisondersteuning uitgewerkt.

1. Standaarden basisondersteuning inspectie

Uit het huidige inspectiekader PO zijn de standaarden en indicatoren hieronder van belang als we focussen op passend onderwijs voor alle leerlingen. Om passend onderwijs succesvol te laten zijn, scoren scholen voldoende op deze indicatoren.

- 1.1 De resultaten van de leerlingen aan het eind van de basisschool liggen ten minste op het niveau dat op grond van de kenmerken van de leerlingenpopulatie mag worden verwacht.
- 1.2 De resultaten van de leerlingen voor Nederlandse taal en voor rekenen en wiskunde tijdens de schoolperiode liggen ten minste op het niveau dat op grond van de kenmerken van de leerlingenpopulatie mag worden verwacht.
- 1.4 Leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften ontwikkelen zich naar hun mogelijkheden.
- 6.1 De leraren stemmen de aangeboden leerinhouden af op verschillen in ontwikkeling tussen de leerlingen.
- 6.2 De leraren stemmen de instructie af op verschillen in ontwikkeling tussen de leerlingen.
- 6.3 De leraren stemmen de verwerkingsopdrachten af op verschillen in ontwikkeling tussen de leerlingen.
- 6.4 De leraren stemmen de onderwijstijd af op verschillen in ontwikkeling tussen de leerlingen.
- 7.1 De school gebruikt een samenhangend systeem van genormeerde instrumenten en procedures voor het volgen van de prestaties en de ontwikkeling van de leerlingen.
- 7.2 De leraren volgen en analyseren systematisch de voortgang in de ontwikkeling van de leerlingen.
- S7.3 De school stelt bij plaatsing voor iedere leerling (Indien van toepassing. Zie referentiekader PO-raad) een ontwikkelingsperspectief vast.
- S7.4 De school volgt of de leerlingen zich ontwikkelen conform het ontwikkelingsperspectief (Indien van toepassing. Zie referentiekader PO-raad) en maakt naar aanleiding hiervan beredeneerde keuzes.
- 8.1 De school signaleert vroegtijdig welke leerlingen zorg nodig hebben.
- 8.2 Op basis van een analyse van de verzamelde gegevens bepaalt de school de aard van de zorg voor de zorgleerlingen.
- 8.3 De school voert de zorg planmatig uit.
- 8.4 De school evalueert regelmatig de effecten van de zorg.
- 8.5 De school zoekt de structurele samenwerking met ketenpartners waar noodzakelijke interventies op leerling-niveau haar eigen kerntaak overschrijden.
- 9.1 De school heeft inzicht in de onderwijsbehoeften van haar leerlingenpopulatie.
- 9.2 De school evalueert jaarlijks de resultaten van de leerlingen.
- 9.3 De school evalueert regelmatig het onderwijsleerproces.
- 9.4 De school werkt planmatig aan verbeteractiviteiten.
- 9.5 De school borgt de kwaliteit van het onderwijsleerproces.
- 9.6 De school verantwoordt zich aan belanghebbenden over de gerealiseerde onderwijskwaliteit.

Bron: Toezichtkader PO 2009.

Alle indicatoren zijn opgenomen in het Schoolondersteuningsprofiel (SOP) van de school. De school laat in het SOP via het meest recente inspectierapport zien hoe zij de stand van zaken beoordeelt.

2. Standaarden basisondersteuning Passend Onderwijs

Het SWV hanteert de volgende standaarden als aanvulling op de inspectiestandaarden. Ook bij deze standaarden passend onderwijs streeft de school naar een voldoende score. De standaarden worden via een zelfevaluatie gescoord. Ook deze standaarden zijn opgenomen in het SOP:

- A. Pedagogische kenmerken:
 - a. De omgeving voor leerlingen is veilig
 - b. De omgeving voor leerlingen is uitdagend
- B. Didactische kenmerken
 - a. Wij stemmen de instructietijd af op de verschillen tussen leerlingen
 - b. Wij werken met methoden en materialen waarmee wij rekening kunnen houden met verschillen tussen leerlingen (zie ook inspectiekader S6.2).
 - c. Bij onze instructie houden wij rekening met verschillen tussen leerlingen
 - d. Wij werken met doorgaande leerlijnen.
- C. Begeleiding
 - a. Wij hebben een samenhangend leerlingvolgsysteem
 - b. Wij werken opbrengstgericht met groepsplannen
 - c. Wij werken handelingsgericht
- D. Ondersteuning
 - a. Leerlingen met extra ondersteuning hebben een smart handelingsplan
 - b. Wij betrekken ouders bij het opstellen van een handelingsplan
 - c. Wij werken met een ontwikkelingsperspectief voor leerlingen met extra ondersteuning (zie ook inspectiekader S7.3, S7.4)
- E. Beleid
 - a. Wij hebben onze visie op zorg en ondersteuning vastgelegd
 - b. Onze interne zorgprocedures zijn vastgelegd (zie ook inspectie 8.3)
 - c. Wij werken continu aan het verbeteren van het lesgeven
 - d. Wij evalueren jaarlijks ons zorgbeleid (zie ook inspectie 8.4)
 - e. Wij gaan jaarlijks na of de middelen goed zijn ingezet
- F. Organisatie ondersteuning
 - a. Onze IB-er coacht leraren
 - b. Onze IB-er is goed opgeleid
 - c. Onze IB-er is goed toegerust in tijd en middelen
 - d. Wij hebben op school een Schoolondersteuningsteam dat snel hulp organiseert
 - e. Wij werken samen met partners uit de omgeving
- G. Overdracht
 - a. Er is warme overdracht van voorschool naar onze school
 - b. Er is warme overdracht van onze school naar het vervolgonderwijs
- H. Methodiek Sociaal emotionele ontwikkeling
 - a. De school biedt structureel aandacht aan de sociaal emotionele ontwikkeling
 - b. De school hanteert hiervoor een samenhangend leerlingvolgsysteem
- I. Personeel
 - a. Het personeel beschikt over voldoende competenties voor de begeleiding van leerlingen met extra onderwijsbehoeften
 - b. Het personeel staat open voor reflectie en ondersteuning bij hun handelen
 - c. Het personeel werkt continu aan hun handelingsgerichte vaardigheden

3. Uitgangspunten HGW

Handelingsgericht werken als theoretisch fundament voor alle niveaus in de organisatie.

Handelingsgericht werken (HGW) is erop gericht om kinderen te (h)erkennen in wie ze zijn, wat ze kunnen en nodig hebben om zich zo optimaal mogelijk te ontwikkelen.

HGW is een werkwijze die de kwaliteit van het onderwijs en de begeleiding voor alle kinderen beoogt te verbeteren. Het maakt passend onderwijs en doeltreffende leerlingbegeleiding concreet. De volgende uitgangspunten zijn daarbij essentieel:

1. Doelgericht werken.

We verzamelen en analyseren alleen die gegevens die we nodig hebben om ons handelen te kunnen bepalen. Doelen geven daarbij richting; waar willen we naartoe en wat hebben we daarvoor nodig?

Op basis van feitelijke gegevens en feedback van de betrokkenen wordt geëvalueerd in hoeverre de doelen bereikt zijn en wat daartoe bijgedragen heeft. Deze informatie wordt benut om de werkwijze doeltreffender te maken.

2. De werkwijze is systematisch, in stappen en transparant.

Het is voor de betrokkenen duidelijk hoe het traject en het ondersteuningsarrangement tot stand komt; wie wat doet, waarom, wanneer en hoe. Formulieren en checklists werken ondersteunend. Er wordt gewerkt aan een veilige, constructieve sfeer, zodat alle betrokkenen open kunnen en durven zijn over hun manier van handelen, over hun ideeën, (on)mogelijkheden en motieven.

3. De onderwijs- en opvoedingsbehoeften van kinderen staan centraal.

We richten ons niet op wat er mis is met het kind, maar wat het nodig heeft om zich optimaal te ontwikkelen, uitdagingen aan te gaan en moeilijkheden te overwinnen. Wat nodig is wordt bepaald door wat in de school en het gezin mogelijk is om te kunnen handelen en niet door feitelijke classificerende diagnostiek.

4. Het gaat om de wisselwerking en afstemming tussen het kind, opvoeding en onderwijs.

We kijken naar de interactie en afstemming tussen kind, groepsgenoten, leerkracht, ouders. Wat werkt al in de goede richting en kan uitgebouwd worden? Wat willen we veranderen en hoe pakken we dat aan? Deze vragen kunnen alleen beantwoord worden MET de ouders en MET de school in DEZE situatie waarin het kind opgroeit en op school gaat. Dit heeft consequenties voor de wijze waarop gewerkt wordt. Het zwaartepunt komt niet te liggen in het vooraf bepalen wat nodig is, maar in het ontwerpen van een kansrijk traject door school en ouders in samenwerking met externe professionals.

5. Ouders en leerkrachten doen ertoe.

Ouders en leerkrachten worden als ervaringsdeskundigen en partners gezien. We gaan uit van de opgroei van kinderen, de opvoedkracht van ouders en de 'leer'kracht van leerkrachten, zodat deze verstevigd en ontwikkeld worden. Hun vragen, ervaringen, opvattingen en ideeën worden serieus genomen. Met andere

woorden: het zijn de leerkrachten en ouders die het doen. Wat kunnen zij zelf? Wat hebben zij aanvullend nog nodig, wat zijn hun ondersteuningsbehoeften?

6. Positieve aspecten van kind, opvoeding en onderwijs worden gezocht, benoemd en benut.

We richten ons op wat wel lukt en waardoor het wel zou kunnen slagen. We denken, praten en werken in mogelijkheden en oplossingen voor onderwijs- en ondersteuningsbehoeften van leerlingen i.p.v. onmogelijkheden en problemen hierbij benoemen.

7. Samenwerking tussen leerkrachten, kinderen, ouders, interne en externe begeleiders is noodzakelijk om een effectieve aanpak te realiseren.

We zien elkaar als partners en benutten de expertise en ervaringsdeskundigheid van elkaar vanuit de gedachte 'één kind, één plan!' Dit vergt constructieve communicatie tussen alle betrokkenen met zo min mogelijk bureaucratie.

Het uitvoeren van deze uitgangspunten heeft veranderingen ten gevolge die zowel structuur- als cultuuraspecten van de scholen raakt.

Cultuur van HGW:

HGW veronderstelt een onderzoekende en nieuwsgierige houding bij leerkrachten, waarbij gedacht wordt in kansen en mogelijkheden van leerlingen en samenwerking met ouders. Gericht afstemmen op, en planmatig werken vanuit de onderwijsbehoeften van leerlingen, vraagt om een professionele cultuur binnen de school. Het is van belang dat de leerkracht zich bewust is van zijn invloed op leren, werkhouding en gedrag van individuele leerlingen en hier professioneel op reflecteert. Hierbij aandacht geven aan positieve aspecten van leerlingen als bescherming tegen een negatief bevestigend beeld. Het schoolteam zoekt actief en gemotiveerd de samenwerking met leerlingen, ouders en andere partners in de zorg rondom leerlingen. Binnen een schoolteam moet HGW een gedragen en uitgewerkte visie zijn.

Onderstaand komen de cultuur- en structuuraspecten op schoolniveau aan de orde.

4. Standaarden handelingsgericht werken voor de leraar

De onderstaande standaarden gelden voor schoolteams als ambitie.

1. Alle leraren verkennen en benoemen de onderwijsbehoeften van leerlingen o.a. door observatie, gesprekken en het analyseren van toetsen.
2. Alle leraren bekijken en bespreken de wisselwerking tussen de leerling, de leerkracht, de groep en de leerstof om de onderwijsbehoeften te begrijpen en daarop af te stemmen.
3. Alle leraren reflecteren op hun eigen rol en het effect van hun gedrag op het gedrag van leerlingen, ouders, collega's.
4. Alle leraren zijn zich bewust van de grote invloed die zij op de ontwikkeling van hun leerlingen hebben.
5. Alle leraren zoeken, benoemen en benutten de sterke kanten en interesses van de leerlingen, de leerkrachten, de ouders en het schoolteam.
6. Alle leraren werken samen met hun leerlingen. Ze betrekken hen bij de analyse, formuleren samen doelen en benutten de ideeën en oplossingen van leerlingen (toepassing van het leerlinggesprek).
7. Alle leraren werken samen met ouders. Ze betrekken hen als ervaringsdeskundige en partner bij de analyse van de situatie en het bedenken en uitvoeren van de aanpak.

8. Alle leraren benoemen hoge, reële SMART-doelen voor de lange (einde schooljaar) en voor de korte (tussendoelen) termijn. Deze doelen worden gecommuniceerd en geëvalueerd met leerlingen, ouders en collega's.
9. Alle leraren werken met een groepsplan waarin ze de doelen en de aanpak voor de groep, een aanpak in drie niveaus en mogelijk een individuele leerling beschrijven.
10. Alle leraren bespreken minstens twee keer per jaar hun vragen betreffende het opstellen, uitvoeren en realiseren van hun groepsplannen met de intern begeleider.
11. De onderwijs- en begeleidingsstructuur is voor eenieder duidelijk. Er zijn heldere afspraken over wie wat doet, waarom, waar, hoe en wanneer.
12. Alle teamleden zijn open naar collega's, leerlingen en ouders over het werk dat gedaan wordt of is. Motieven en opvattingen worden daarbij inzichtelijk gemaakt.

5. Planmatig werken schoolniveau

De werkwijze en structuur volgens HGW m.b.t. planmatig werken en plannen van overleg volgens de 1-zorgroute wordt in alle scholen van het SWV gevolgd. Dit betekent dat:

1. Scholen een SOT² hebben op schoolniveau. Een smal SOT bestaat uit IB-er en leerkracht. Een uitgebreider, breed SOT is samengesteld uit directeur, IB-er, leerkracht, orthopedagoog, (school)maatschappelijk werker. Ouders worden betrokken en geïnformeerd over het overleg van het SOT.
2. Scholen houden groepsplanbesprekingen. Dit gebeurt minimaal 2x per jaar. De bespreking vindt plaats tussen leerkracht(en) en IB-er.
3. Voor individuele leerlingen vindt, indien aan de orde, een leerlingbespreking plaats op schoolniveau. Aanwezig zijn leerkracht(en), IB-er en indien nodig andere deskundigen uit de school.
4. Indien de vragen niet beantwoord worden in het smalle SOT vindt bespreking plaats in het bredere SOT.
5. Het bredere SOT wordt indien nodig uitgebreid met deskundigen uit het SWV of jeugdzorg, gemeente, enz.. We spreken dan van multidisciplinair overleg.
6. Ter voorbereiding van vervolg overleg vult de school het Groeiformulier in. Dit groeiformulier is de basis voor de informatie naar alle betrokkenen bij de besprekingen en besluiten over vervolgacties. Het Groeiformulier is volgens de uitgangspunten van HGW opgebouwd. De diverse fasen in de plancyclus worden allen gevolgd. Het groeiformulier is een duidelijke weergave van het planmatige begeleidingstraject. Bij het groeiformulier horen de daar vermelde bijlagen.
7. Het multidisciplinaire overleg vindt plaats volgens vaste stappen (zie ook Groeiformulier: waarnemen, begrijpen, plannen, realiseren): overzicht krijgen, inzicht verwerven, uitzicht zoeken, haalbaarheid vaststellen, voorstel uitwerken, onderwijsondersteuningsarrangement beschrijven, terugblikken.

² Schoolondersteuningsteam, voorheen schoolzorgteam.

6. Ondersteuningsstructuur schoolniveau

Behalve het SOT kan de school gebruik maken van de ondersteuningsstructuur op het niveau van de afdeling. Afdelingen organiseren hun eigen preventieve en curatieve ondersteuning van de lichte ondersteuning binnen de reguliere scholen (expertiseteams: collegiale consulenten, assistenten, gedragsdeskundigen, orthopedagogen, speciale klassen, etc.).

De beschrijving van deze ondersteuning wordt toegevoegd aan het SOP en beschreven in deze notitie over de basisondersteuning:

Afdeling	Beschrijving ondersteuningsstructuur lichte zorg
Afdeling 601	
Afdeling 602	
Afdeling 603	
Afdeling 605	
Afdeling 606	
Afdeling Oosthoek	

7. Ondersteuning vanuit het SWV

Het SWV coördineert centraal een Expertise& Dienstenteam. Dit E&D bestaat uit Ambulant Begeleiders ten behoeve van 'cluster 3 en 4' ondersteuningsvragen.

Dit E&D functioneert volgens onderstaande principes:

- a. *Vraaggestuurd werken volgens het principe van 'customer intimacy'.*
Het E&D stemt haar werkwijze en aanbod af op de vragen uit de scholen. De school stelt relevante vragen, passend bij de opdracht van de dienst. Doel hiervan is dat de vragen vanuit de school leidend zijn bij de begeleiding die de AB-ers bieden. De vragen passen binnen het totale flexibele begeleidingsaanbod van de E&D. Ook kunnen de vragen aansluiten bij de plannen m.b.t. het doorontwikkelen van het Schoolondersteuningsprofiel van de school.
- b. *Snelle, flexibele en efficiënte ondersteuning.*
Om het doel van passend onderwijs na te streven om leerlingen zo regulier mogelijk en thuis nabij een onderwijsplek te bieden staat de ondersteuningsbehoefte van leerlingen en leerkracht in de reguliere situatie centraal. De hulp is snel en efficiënt gericht op deze ondersteuningsbehoefte.
- c. *Stimuleren van de schoolontwikkeling.*
Het E&D ondersteunt de schoolontwikkeling, zodanig dat schoolteams beter om kunnen gaan met verschillen in leer- en ontwikkelingskenmerken (zie verderop). De invulling van uren past binnen het Schoolondersteuningsprofiel van de school. De

gezamenlijke opdracht is zoveel mogelijk te komen tot een blijvende en borgende overdracht van expertise.

d. Werken met Regioteams.

Afdelingen in SWV Twente Noord zullen ondersteund worden door regioteams van AB-ers cluster 3 en 4. AB-ers van Attendiz, Twog, Sotog en Boslust vormen samen de regioteams. Hierdoor kunnen AB'ers binnen alle afdelingen van SWV Twente Noord ingezet worden en werken volgens gelijke afspraken. Het E&D levert expertise en diensten aan scholen m.b.t. de zware ondersteuning.

Het uitgangspunt voor de inzet zijn dus de (hulp)vragen en ondersteuningsbehoeften van de scholen. Van de school wordt gevraagd een duidelijk beeld te hebben van de ontwikkeling die zij wil maken naar passend onderwijs. De gedachtelijn hierbij is de besteding meer en meer in te zetten op een duurzame ontwikkeling van school en team, zodat cluster 3 en 4 leerlingen meer en meer thuisnabij kunnen worden opgevangen.

Daarom is de beoogde inzet:

- Liever preventief, dan curatief
- Liever systeemgericht dan kindgericht
- Liever gericht op de lange termijn, dan op het bieden van ad hoc oplossingen.

Trajectbegeleiding:

Het SWV werkt met onafhankelijke trajectbegeleiders. Deze ondersteunen scholen en ouders bij het arrangeren van de noodzakelijke ondersteuning. Ook bereiden de trajectbegeleiders de afgifte van toelaatbaarheidsverklaringen voor.

Vanwege de inzet van trajectbegeleiders is een smal werkende commissie arrangeren en toelaten (CAT) op het niveau van het samenwerkingsverband voldoende om de toelaatbaarheidsverklaring formeel te bevestigen. De voortrajecten via de SOT's en inzet van deskundigheid hier garandeert het multidisciplinaire karakter van het proces naar de afgifte van een toelaatbaarheidsverklaring.

8. Ondersteuningsmogelijkheden

De school heeft de verantwoordelijkheid en is in staat om de volgende preventieve en licht curatieve interventies te plegen. Dit al dan niet in samenwerking met de ondersteuningsstructuur op het niveau van bestuur, afdeling of SWV.

voorwaarden / interventies	afspraken basisondersteuning
vroegtijdige signalering van leer-, opgroei- en opvoedproblemen	Vroegtijdige signalering vereist de aanwezigheid van diagnostische expertise en kan al dan niet in samenwerking met ketenpartners worden georganiseerd (<u>Lichte zorg nog nader uit te werken door afdeling</u>).
een aanbod voor leerlingen met dyslexie en dyscalculie	Op elke basisschool wordt gebruik gemaakt van de protocollen zoals die door het Steunpunt dyslexie, in opdracht van OCW, zijn ontwikkeld: <ul style="list-style-type: none">• protocol dyslexie groep 1 en 2 (2010)• protocol dyslexie groep 3 (2011)• protocol dyslexie groep 4 (2011)• richtlijnen leesproblemen en dyslexie groep 5 t/m 8 (2011)• protocol Ernstige Reken en Wiskunde problemen / Dyscalculie 1 (2011) Binnen het speciaal basisonderwijs binnen het SWV wordt

voorwaarden / interventies	afspraken basisondersteuning
	gebruik gemaakt van het: <ul style="list-style-type: none"> • protocol dyslexie speciaal basisonderwijs
een afgestemd aanbod voor leerlingen met meer of minder dan gemiddelde intelligentie	De leraar moet om kunnen gaan met verschillen tussen leerlingen en zelf de extra ondersteuning kunnen bieden bij basisvakken en lichte gedragsproblemen. Daarbij uitgaande van: <ul style="list-style-type: none"> • de zeven uitgangspunten van HGW • in staat zijn om inhoud te geven aan onderwijsbehoeften van de leerling • doelen kunnen stellen • kennis van leerstrategieën • kennis hebben van leerlijnen • bieden van een veilige leeromgeving
toegankelijk schoolgebouw met aangepaste werk- en instructieruimtes en hulpmiddelen	<p><u>Vooralsnog</u> is het uitgangspunt de bestaande 'Verordening voorzieningen huisvesting onderwijs'. Hierin zijn onder meer opgenomen het toegankelijk maken van het terrein voor rolstoel-gebruikers en het aanbrengen van een traplift.</p> <p>Om te komen tot meer passende huisvesting voor passend onderwijs biedt de huidige wet en regelgeving geen directe oplossingen.</p> <p>De VNG en de PO-Raad hebben aangekondigd te zullen nagaan in hoeverre een gezamenlijke handreiking kan worden samengesteld, om besturen en gemeente op dit punt houvast te bieden.</p>
aanpak gericht op sociale veiligheid en voorkomen van gedragsproblemen en een protocol voor medische handelingen, alsmede de zorg voor een veilig schoolklimaat	<p>Alle scholen hebben een krachtig, positief en eenduidig pedagogisch klimaat, waarbij preventief gewerkt wordt aan het voorkomen van gedragsproblemen en sociale veiligheid concreet wordt uitgewerkt.³</p> <p>Elke school werkt tenminste met de volgende protocollen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pestprotocol • meldcode kindermishandeling • de veilige school • risico inventarisaties • protocol voor medische handelingen <p>Voor zover er protocollen op landelijk niveau beschikbaar zijn, in ieder geval de meldcode kindermishandeling en de risico inventarisaties, wordt gewerkt met deze landelijke protocollen. <u>Andere protocollen kunnen door het SWV op verzoek centraal aangeleverd worden.</u></p>

Afspraken gerelateerd aan leerlingkenmerken zijn zowel centraal gemaakt als schoolafhankelijk. Hieronder een overzicht van leerlingkenmerken en daaraan gekoppelde ondersteuningsvragen. Bij veel ondersteuningsvragen is via het SOT (voor alsnog ZAT) samenwerking met jeugdzorg en maatschappelijk werk geboden.

Leerlingkenmerken en thuisituatie	ondersteuningsvragen
1) leer- en ontwikkelingskenmerken	ondersteuningsvragen gerelateerd aan intellect, leerachterstand, ontwikkelingachterstand, taalhelp, rekenhulp en ontwikkelingsvoorsprong
Afspraken basisondersteuning	Deze ondersteuningsvragen horen bij uitstek binnen de basisondersteuning, al dan niet met inschakeling van externe expertise. Dyslexie en dyscalculie vallen binnen de basisondersteuning. Dit geldt niet voor taal ontwikkelingsstoornissen (ESM). Deze zijn schoolgerelateerd.

³ Scholen zijn vrij om hier een eigen methodiek te kiezen.

Leerlingkenmerken en thuisituatie	ondersteuningsvragen
2) fysieke en medische kenmerken	ondersteuningsvragen met betrekking tot het gehoor, gezicht, spraak, motorische problemen en anders (epilepsie, Downsyndroom etc).
Afspraken basisondersteuning	Over deze ondersteuningsvragen worden geen algemeen geldende afspraken gemaakt in het kader van de basisondersteuning. Het gaat hier om een specifieke problematiek in veel gradaties. Veelal zijn deze leerlingen aangewezen op het speciaal onderwijs.
3) sociaal-emotionele en gedragsmatige kenmerken	ondersteuningsvragen met betrekking tot agressie en geweld, (sociale)(faal)angst, teruggetrokkenheid, isolement, depressie, zelfvertrouwen, weerbaarheid, hyperactiviteit, pesten, positie in de groep en contactarmoede (moeite met maken en houden van contact, in het invoelen van emoties e.d.), gedrag;
Afspraken basisondersteuning	<p>De school heeft een eenduidig, positief en krachtig pedagogisch klimaat beschreven en in de dagelijkse praktijk uitgewerkt. Hierbij werkt de school zichtbaar aan preventie van sociaal emotionele problematiek en gedragsproblemen.</p> <p>De school ontwikkelt een pedagogische aanpak waarin leerlingen met ontwikkelingsproblemen, zoals ADHD en autisme goed gedijen.</p> <p>Bij al deze problematieken geldt dat de reactie van de leerling op de aantoonbare inzet van sociaal emotionele ondersteuning en gedragsondersteuning gewogen wordt. Voor zover het gaat om deze leerlingkenmerken is het uitgangspunt dat de school, met inschakeling van een specialist, in staat kan worden geacht:</p> <ul style="list-style-type: none">- deze problematieken te kunnen signaleren;- een aanpak voor deze leerlingen kan opstellen;- een veilig klimaat voor deze leerlingen kan bieden. <p>In overleg met de ondersteuners vanuit het SWV wordt beoordeeld of de school zelf kan ondersteunen of dat hierbij hulp noodzakelijk is.</p> <p>Het gaat hierbij in het algemeen om enkelvoudige (lichte) problematieken.</p> <p>Meervoudige (zware) problematieken vallen niet onder de basisondersteuning. Deze zijn schoolafhankelijk. Ook over psychiatrische problematiek en ernstiger ontwikkelingsstoornissen (bijv. angststoornissen) worden geen afspraken in het kader van de basisondersteuning gemaakt.</p>
4) werkhouding	ondersteuningsvragen m.b.t. zelfstandig werken, structureren, zelfstandig begrijpen, doorzetten e.d.
Afspraken basisondersteuning	Deze ondersteuningsvragen horen bij uitstek binnen de basisondersteuning.
5) problematische thuisituatie	onderstimulering, pedagogische verwaarlozing en overbescherming
Afspraken basisondersteuning	Van belang is dat alle scholen in staat zijn deze kenmerken te signaleren. Het verdere traject voor de betreffende leerling zal in nauw overleg met o.a. jeugdzorg en maatschappelijk werk moeten worden opgepakt.

9. Grenzen van de ondersteuning

Passend Onderwijs is niet per definitie inclusief onderwijs. Niet iedere school binnen het SWV is in staat om alle leerlingen met diverse ondersteuningsbehoeften op te vangen. Het SWV ondersteunt de school indien nodig bij het vinden van een juiste setting buiten de school.

De ondersteuningsmogelijkheden van de school kunnen begrensd worden door interne of externe oorzaken. De complexiteit of meervoudigheid van de problematiek bij de individuele leerling kan een grens voor de school zijn. Ook de volgende redenen kunnen grenzen van de school bepalen:

- Veiligheid van medeleerlingen en leerkracht
- Mate van zelfredzaamheid
- Mate van fysieke en/of medische verzorging
- Kwaliteit en kwantiteit van het onderwijs dat mogelijk is
- Benodigde materiële ondersteuning van hulpmiddelen

